

Narratív CV

Személyi adatok

Név: Dr. Lukács Balázs András

Születési hely, idő: Kazincbarcika, 1979. december 13.

ORCID ID: 0000-0002-3163-1281

SCOPUS Author ID: 35311269900

Családi állapot: Nős, 2 gyermek édesapja

URL: <https://ecolres.hun-ren.hu/munkatarsak/lukacs-balazs-andras/>

E-mail: lukacs.balazs@ecolres.hun-ren.hu

Tanulmányok

1994–1998 Avasi Gimnázium, biológia tagozat, Miskolc;

1998–2003 Debreceni Egyetem, Természettudományi Kar, biológus-ökológus (Témavezetők: Dr. Tóthmérész Béla és Hudák Katalin);

2003–2005 Debreceni Egyetem, Angol-magyar (biológia) szakfordító képzés;

2003–2006 Debreceni Egyetem, Juhász Nagy Pál Doktori Iskola, Hidrobiológia alprogram (Témavezetők: Dr. Dévai György és Dr. Kiss Béla);

Munkahelyek és eredmények

2003–2006 Nappali tagozatos doktori képzésben vettem részt a Debreceni Egyetem Juhász Nagy Pál Doktori Iskola Hidrobiológiai alprogramjában. A Hidrobiológia Tanszéken korábban nem végeztek célzott kutatásokat vízinövényekkel. Az élőlénycsoportra vonatkozóan csak kevés ismerettel rendelkező témavezetőimtől szabad kezet kaptam, teljesen önállóan végezhettem a munkáimat a kutatás minden fázisában (beleértve a kutatás tervezését, terepi munkákat és a cikkírást is). A doktori munkámat így nem is sikerült 4 év alatt befejeznem, az ehhez szükséges impakt faktoros cikkek 2009-re készültek el, ebben Dr. TÓTHMÉRÉSZ BÉLA volt segítségemre.

2006–2008 A doktori képzést követően nem volt lehetőségem tudományos munkakörben elhelyezkedni. A külső PhD témavezetőm, Dr. Kiss Béla által felajánlott állást elfogadva, a BioAqua Pro Környezetvédelmi Tanácsadó és Szolgáltató Kft.-nél biológus botanikus szakértőként dolgoztam, ahol hatástanulmányok készítését, illetve a Bereg élőhely térképezését végeztük. Ez időben kezdtem el a szakértői munka mellett tudományos cikkeket írni.

2008–2011 A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság által meghirdetett állást elnyerve, mint vizes élőhelyekért felelős ökológiai referens dolgoztam. Nem voltam köztisztviselő, szakmai feladatom nagyon diverz volt, a vizes élőhelyekkel kapcsolatos ügyiratok kezelésétől, állásfoglalások kiadásán, pályázatok írásán keresztül és az alföldi dagadólápok monitoringján keresztül mindennel foglalkoztam. Szabadidőmben indítottam új kutatási vizsgálatokat a vizes élőhelyek rehabilitációjának és a legeltetés hatásának vizsgálatára, ebből később számos nemzetközi publikációnk is született.

2011–2018 Az MTA 2010-ben a Tisza folyó kutatására létrehozott egy kutató egységet Debrecenben 4 fős kollektívával, ami indulásakor az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézetéhez került. Ez később beolvadt az Ökológiai Kutatóközpontba és átkerült az akkor létrehozott Duna-kutató Intézetbe (a mai Vízi Ökológiai Intézet jogelődjébe). Itt, mint tudományos munkatárs kezdetben kisebb léptékű, vízinövényekkel kapcsolatos kutatásokat tudtam indítani. Pályázatok anyagi támogatása nélkül is számos cikket sikerült megírunk, ezeket kollaborációkban (E-VOJTKÓ ANNA, Dr. MOLNÁR V. ATTILA és Dr. TÖRÖK PÉTER) végeztük. Fontos időszak volt ez a Vízi Keretirányelvvel kapcsolatos tudománypolitikai munkák szempontjából is, az osztály minden tagjával együtt sokat dolgoztam ezeken a feladatokon. Az évek alatt rangos hazai és nemzetközi szakmai lapokban megjelent

publikációk eredményeként 2017-ben határozatlan idejű szerződést kaptam és mint tudományos főmunkatárs folytattam a kutatásokat. Ezt követően nyertem el első pályázataimat is és alakítottam saját kutatócsoportot 2018-ban.

2018– A Vizes-élőhelyek Funkcionális Ökológiai Kutatócsoport vezetőjeként három fiatal posztdoktort (LOVAS-KISS ÁDÁM, LÖKI VIKTOR és VINCZE ORSOLYA), egy fiatal kutatót (KOLESZÁR GERGŐ) és két fő asszisztenst tudtam a kutatási pályázataim adta lehetőségekből alkalmazni. A kutatócsoport, nevéből adódóan, változatos témájú hidrobiológiai kutatásokat végez. A kutatásokat többféle módszertannal dolgozó LOVAS-KISS ÁDÁM az invázióbiológiai kutatásaimhoz kapcsolódó halikra és magterjedési kísérleteket végezte az irányításommal, miközben a saját kutatási irányvonalat megalapozva 2024-ben saját Lendület Kutatócsoportot alapított. LÖKI VIKTOR a vizes szakpolitikai feladatokhoz kapcsolódó terepmunkákban vett részt, saját kutatási profiljában a kisszerszámos halászok hagyományos ökológiai tudását, illetve a horgászok helyi ökológiai tudását és percepcióit térképezi. VINCZE ORSOLYA – saját evolúcióbiológiai kutatásai mellett – a csoport kutatási eredményeink statisztikai értékelésében, mint adatelemző vett részt.

Összesítésben 11 hazai, és 1 nemzetközi pályázat során 347 millió Ft támogatásban részesült a csoportom. A saját pályázataim mellett a csoport tagjai is rendszeresen pályáznak hazai (PD, FK és K-OTKA, Lendület, Excellence, Starting) és nemzetközi kutatási forrásokra (Biodiversa+, H2020), az általuk nyert támogatások összege további mintegy 120 millió Ft-ot jelentett.

Kutatási terület

Általános kutatási és érdeklődési területem a botanika, növényökológia és konzervációbiológia. Kutatásaim során elsősorban a vízi növényközösségeket érintő ökológiai és konzervációbiológiai kérdésekkel foglalkoztam, ezek megválaszolásához terepi és kísérletes (mezokozmosz) eszközöket, a diverzitásbiológia és a funkcionális ökológia módszereit alkalmazom.

Nemzetközi tapasztalatok és kollaborációk

A folyamatosan bővülő kutatási témák lehetőséget adtak számos nemzetközi kooperáció kiépítésére is. 2012 óta veszek részt hazai vízinövény terepi adataim szolgáltatása révén abban az informális együttműködésben, ami vízinövény metaközösségek szerveződési szabályait kutatja nagy (világszintű) térléptékben elemezve (vezetője: JANNE ALAHUHTA).

A Víz Keretirányelv módszertani fejlesztéséhez kapcsolódóan 6 éven keresztül 4 ország kutatóival együttműködve vezettem a Keleti-Kontinentális tavi makrofiton interkalibrációs csoportot, valamint részt vettem a folyóvízi munkacsoport munkájában (szakmai kapcsolat: NIGEL WILLBY és SEBASTIAN BIRK). 10 éves szakmai kollaborációs kapcsolatot alakítottam ki a vízinövény ökológia területén nemzetközileg jelentős munkacsoporttal, amely Dániában végzi terepi kutatásait (vezetője: LARS BAASTRUP-SPOHR).

Hazai viszonyok között közösen fejlesztett laboratóriumi mezokozmosz kísérleti rendszerek használatával végzünk közös kutatásokat Dr. Szabó Sándorral (Nyíregyházi Egyetem).

Aktuális kutatási témáim:

1. Vizinövények ökológiai és autökológiai vizsgálata funkcionális ökológiai megközelítésben

A közösségi ökológiai modellek funkcionális jellegeken keresztül történő vizsgálata az ökológiai kutatások frontvonalába tartozik. Kutatásaink során a hidrobiológiában is széles körben használt növényi funkcionális jellegek segítségével igyekezzük feltárni a vizinövény fajok adott élőhelyen történő megjelenésének okait, megmutatni mitől van egyes fajoknak kompetíciós előnye vagy éppen hátránya, ahol kiemelten foglalkozunk az biológiai invázió jelleg alapú vizsgálatával. A kutatások során ugyan jellemzően csak a könnyen mérhető (levélfelület, szárazanyag tartalom, specifikus levélfelület, magasság) morfológiai jellegek és magkészség jellemzők alkalmazására van módunk, néhány esetben lehetőségünk van nehezebben mérhető és drágább elemzések végzéséhez is.

2. Magkeménység mint növényi jelleg

Az invázióbiológiai és terjedésbiológiai kutatásaink során felmerült az igény a mag keménység, mint növényi jelleg szerepének vizsgálatára. Az elérhető adatok száma nagyon csekély, ezért egy méréssorozat keretében igyekeztünk ezt a jelleget megmérni a Pannon flóra fajaira. Az összeállított mintegy 1000 faj adatát tartalmazó adatbázis elemzése zajlik, érdekes összefüggéseket találtunk más magjellegekkel és növényi stratégiákkal.

3. Felszíni vizeket érintő konzervációbiológiai kérdések alternatív megközelítése és vizsgálata társadalomtudományi módszerek segítségével

Kutatócsoporti szinten kezdtünk el foglalkozni a felszíni vizeket érő terhelések alternatív vizsgálatával, ahol a főképp a vizeket érő terhelések, a vizek hasznosítása és a különböző érdekelt felek között fennálló érdekellentétek okaira és lehetséges megoldási irányaira keresünk válaszokat. A kutatások során a társadalomtudományokban használt kérdőíves terepi felmérések, citizen science alkalmazások és a közösségi médiában jelenlévő szakmai csoportok bevonásával gyűjtünk adatokat. Az eddigi kutatások érintették a horgászok, mint legnagyobb számban és a vizek állapotára jelentős hatással lévő érdekcsoport helyi ökológiai tudásának, az inváziós fajokról és az elhagyott horgászfelszerelésekről alkotott percepcióinak a térképezését. Ezekben a kutatásokban különböző érdekelt felek között fennálló természetvédelmi érintettségű konfliktusokban keresünk lehetséges megoldásokat.

Debrecen, 2025. február 8.

Dr. Lukács Balázs András